

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
közbenső ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.899/2024/5.

A tanács tagjai: Dr. Puskás Péter a tanács elnöke
Dr. Csesznok Judit Anna előadó bíró
Dr. Gyarmathy Judit bíró
Dr. Suba Ildikó bíró
Dr. Varga Edit bíró

A felperesek: név1
cím1
név2
cím1

A felperesek képviselője: Dr. Ravasz László ügyvéd
cím2

Az alperes: név3
cím3

Az alperes képviselője: Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: Dr. Stanka Gergely ügyvéd
cím4

A per tárgya: deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Szekszárdi Törvényszék
17.Pf.20.159/2024/6. számú közbenső ítélete

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Dombóvári Járásbíróság
6.P.20.237/2022/31. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.-II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 167.500 (százhatvanhétézer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A II. rendű felperes, az I. rendű felperes együtt élő nagykorú gyermeke. Lakóingatlan vásárlása érdekében a felperesek 2008. szeptember 29-én hitelkérelmet nyújtottak be az alpereshez „Igénylőlap ... Ingatlanfedezetes Hitel Felvételéhez” blankettán, 6.700.000 forint kölcsönösszeg iránt azzal, hogy a hitel devizaneme CHF, a folyósítás és a törlesztés devizaneme forint. Az igénylőlap 4. Nyilatkozat cím alatti 4. pontjában kijelentették, hogy „a Lakossági Üzletág Általános Szerződési Feltételeket átvették, rendelkezéseit elolvasták, tudomásul vették és magukra nézve kötelezőnek ismerték el”. A 8. pontban nyilatkoztak, „a devizakölcsön felvétele esetén [...] a kölcsönszerződést az alábbi kockázatok teljeskörű ismeretében kötik meg (Kockázatteltérő Nyilatkozat)”:

a.) A devizakölcsön fogalma:

A devizakölcsönön olyan kölcsönt értünk, amelynél a kölcsön összege nem forintban, hanem valamely más pénznemben kerül meghatározásra és a futamidő alatt a tartozás nyilvántartása is ebben a pénznemben történik. A devizakölcsönök kamatlába jelenleg alacsonyabb, mint a forintkölcsönöké, ezért a devizakölcsönök aktuális törlesztőrésze alacsonyabb. A devizában nyilvántartott kölcsönök rendelkeznek azonban néhány olyan jellemzővel, amelyek további költségeket és kockázatot jelenthetnek az Üzletfeleknek.

b.) Vételi és eladási árfolyam különbözete:

Amennyiben a devizakölcsön folyósítása forintban történik, a Bank a devizakölcsön összegét a folyósítást megelőzően forintra átszámítja, ilyenkor a Bank svájci frank/euro pénztári deviza-vételi árfolyamot alkalmaz, mintha megvásárolná az Üzletféltől azt a svájci frank/euro devizaösszeget, aminek ellenértékét forintban folyósítja az Üzletfélnek. A hiteltörlesztésekor ugyanez fordítva történik. Mivel a Üzletfél a törlesztőrészeit forintban fizeti, a Bank azt svájci frank/euro pénztári deviza-eladási árfolyamon számítja át devizára, mintha eladta volna az Üzletfélnek a törlesztéshez szükséges svájci frank/euro összeget. A vételi árfolyam alacsonyabb az eladásinál, a különbség mértéke az egyes bankok üzletpolitikájától függően változik.

c.) Törlesztő részletek mértékének változása:

A devizában nyújtott, forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél a kamat- és az árfolyamváltozások hatásaként a deviza alapú kölcsönök havi törlesztőrésze a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat. Amikor a forint árfolyama gyengül az adott devizával szemben (vagyis 1 egységnyi devizáért a korábbinál több forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet növekszik, amikor viszont a forint árfolyama erősödik (vagyis 1 egységnyi devizáért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet csökken. A devizakölcsönök kamatait a devizakamatok ingadozása is befolyásolhatja. A bank a lakossági ingatlanfedezetes devizahiteltermékeinél éves kamatrögzítést alkalmaz, amely azt jelenti, hogy a hitel kamatláb 12 hónapig nem változik, az éves kamatfordulókor pedig a kamatforduló időpontjában hatályos Kondíciós Listában szereplő, az igényelt termékre vonatkozóan meghirdetett kamatláb kerül ismét 12 hónapos időtartamra rögzítésre.

d.) Teljes hiteldíjmutató:

Amennyiben a devizahitel folyósítása és/vagy törlesztése forintban történik, akkor a THM feltüntetésénél az Üzletfél által teljesített fizetéseket forintban vesszük számításba. A deviza kölcsönszerződésekben a THM meghatározása a szerződés megkötését megelőző 10 napnál nem régebbi devizaárfolyam figyelembevételével történik, azzal, hogy a kölcsönszerződésnek a fizetések más devizanemre történő átszámításánál figyelembe vett devizaárfolyam érvényességének napját is tartalmazzák. A THM mutató mértéke nem tükrözi a kölcsön kamatkockázatát és a deviza alapú kölcsönök árfolyamkockázatát.

[2] A benyújtott hitelkérelem alapján az I.-II. rendű felperesek, mint adós és adóstárs az alperessel 2008. október 29-én megkötötték a ...-..... számú kölcsönszerződést és ennek biztosítékeként az azonos számú jelzálogszerződést, valamint aznap e szerződések alapján közjegyző előtt közokiratba foglaltan egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek a szerződésekből eredő kötelezettségeik teljesítésére.

[3] A Kölcsönszerződés a kölcsön összege 49.977 CHF-nak megfelelő legfeljebb 6.700.000 forint; a futamidő 324 hónap, a lejárat napja 2035. október 25.; az első kamatperiódusra érvényes havi törlesztőrészlet 206 CHF, az első törlesztés esedékessége 2008. november 25., majd minden hónap 25. napja, a kölcsön visszafizetésének módja havi egyenlő összegű tőkerészt és kamatrészt tartalmazó törlesztőrészlet (annuitásos törlesztés); az induló éves kamatláb 2,99%, a kamatrögzítés időtartama 1 év; a kamat mértéke a mindenkor kondíciós lista alapján változhat.

[4] A Kölcsönszerződés a „Záró rendelkezések” között tartalmazta, hogy az adós és adóstárs a Kölcsönszerződés aláírásával tanúsítja, hogy a „Lakossági Üzletág Általános Szerződési Feltételek” (a továbbiakban: Lakossági ÁSZF) és a „Lakossági Ingatlanfedezetes Hitelek Szerződési Feltételek” (a továbbiakban: Ingatlan ÁSZF) tartalmát megismerte, átvette és azt kifejezetten elfogadja; továbbá „a jelen Kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv (Ptk.), a Bank mindenkor hatályos Hatósági Üzletág Általános Szerződési Feltételek, valamint a Lakossági Ingatlanfedezetes Hitelek Szerződési

Feltételek vonatkozó rendelkezései és a mindenkor hatályos magyar jogszabályok az irányadóak”.

[5] Az Ingatlan ÁSZF 4.4. és 8.6. pontjai tartalmazták, hogy „az adós/adóstársak tudomásul veszik, hogy a kölcsön igénybevételevel együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. A Bank fenntartja annak a jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása a Bank megítélése szerint veszélyezteti az adós/adóstársak kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást visszavonhatatlanul forintra átváltssa, és az átváltás napjától a mindenkori kondíciós listában meghirdetett, a jelen kölcsön céljának és típusának megfelelő forint kamatláb és kezelési, előtörlesztési díj mértéke alapján számítsa ki a kamatot és a kezelési, előtörlesztési díjat”. A 4.4. pont tartalmazta azt is, hogy „a kölcsöntartozás forintra történő átszámítása ún. pénztári deviza eladási típusú szerinti árfolyamon történik. A Bank az általa kezdeményezett átváltásról az adóst egyoldalú nyilatkozattal értesíti, amely tartalmazza az átváltást követően érvényes, forintban kifejezett tőketartozást, valamint a jelen Kölcsönszerződés rendelkezései és az új forint kamatláb figyelem bevételeivel kiszámított új törlesztő részleteket is”. A 8.6. pont rögzítette továbbá, hogy „a kölcsöntartozás forintra történő átszámítása a II/4.1.4. szerinti árfolyamon történik.

[6] A felek között 2009. február 27-én létrejött „Kölcsönszerződés I-es Számú Módosítása” szerződésmódosítás alapján az alperes a kölcsön tőkéjének visszafizetésére 5 hónapos halasztást engedélyezett.

[7] Az alperes 2015. április 29-én elkészítette a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) szerinti elszámolást, amely szerint a tisztességtelenül felszámított 1.956 CHF összeget a bank a lejárt tartozásra és még nem esedékes tőketartozásra számolta el, ezt követően a nem esedékes tőketartozás összegét 8.339.024,59 forintban, a törlesztőrészletet 52.725 forintban határozta meg.

[8] A perindításig a felperesek a kölcsönszerződés törlesztőrészleteit fizették, a szerződést nem mondták fel.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[9] A felperesek keresetükben a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását, továbbá annak megállapítását kérte, hogy az árfolyamkockázat a felpereseket korlátozottan terheli, a kölcsön tőketartozásukat 180 HUF/CHF árfolyamon számítsa a bíróság a többi szerződési rendelkezés hatályban tartása mellett; és állapítsa meg, a kölcsönszerződés alapján 1.592.879 forint kölcsöntartozásuk áll fenn, amelynek megfizetésére az ítélet jogerőre emelkedésétől kezdődően 100 havi egyenlő részletben kötelesek.

[10] A keresetük jogi alapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 209. § (1) és (4) bekezdését, a 209/A. § (2) bekezdését, a 239. § (2) bekezdését, a 237. § (2) bekezdését, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203. § (6) bekezdését, a DH2 törvény 37. § (1) bekezdését és a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) rendelkezéseit jelölték meg.

[11] A felperesek a keresetükben a szerződés érvénytelenségét – egyebek mellett – arra alapították, hogy a kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatot rájuk telepítő rendelkezése tisztességtelen, mivel az alperes e szerződési feltételről nem adott megfelelő tájékoztatást. Előadták, szerződéskötéskor az alperes ügyintézője arról tájékoztatta őket, hogy az árfolyam csak kis mértékben változhat, a hitelképesség vizsgálat alapján deviza alapú hitel felvételére bizonyultak jogosultnak, abból, hogy az alperes hitelképesnek nyilvánította őket, alappal feltételezheték, hogy az árfolyamkockázat bekövetkezte nem reális a futamidő alatt. Arra hivatkoztak, hogy tájékoztatást nem kaptak arról, hogy a deviza alapú hitel törlesztőrészlete megélhetési gondot okozhat számukra, a kölcsön visszafizetése gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat az árfolyamváltozás esetén. Állították, a Kúria Jogegységi Panasztanácsa a Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozatával a Kúria Gfv.30.262/2020/20. számú határozatáról foglalt állást, amely határozat egy, az alperes által készített deviza alapú kölcsönszerződés kapcsán az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségét és ezekből a szerződés érvénytelenségét állapította meg. A Jpe.II.60.21/2021/17. számú határozat indoka szerint, a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatával már született döntés hasonló ügyben, amely irányadó, és azt jelenti, hogy minden alperes által kötött deviza alapú kölcsönszerződés az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelensége miatt teljeskörűen érvénytelen.

[12] Az alperes írásbeli ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint, a felperesek részére adott megfelelő tájékoztatás a Kockázatfeltáró Nyilatkozat, a Kölcsönszerződés, a Lakossági ÁSZF, valamint az Ingatlan ÁSZF több rendelkezésével megtörtént akként, hogy az egyértelműen és világosan kiterjedt arra, hogy az esetleges árfolyamkockázatot teljes egészében az adósok viselik, az árfolyamkockázat valós, negatív hatásai az adósokat terheli, annak mértéke az adósok törlesztési képességét is veszélyeztetheti, nincs felső határa, annak viselése a felperesek számára gazdaságilag nehézséget jelenthet.

[13] A Kúria Jpe.II.60.021/2021/17. számú végzése kapcsán arra hivatkozott, hogy a határozatban foglaltak nem eredményezik alperes által kötött valamennyi szerződés érvénytelenségét; a határozatban megjelenő, az árfolyamkockázati tájékoztatás körében kialakult legújabb joggyakorlatra is figyelemmel, az alperesnek a perbelivel tartalmában azonos árfolyamkockázati tájékoztatását vizsgáló több határozat az árfolyamkockázati tájékoztatást megfelelőnek fogadta el.

Az első- és másodfokú határozat

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

[15] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az alperes Kockázatfeltáró Nyilatkozatban, a felek közötti kölcsönszerződésben és az Ingatlan ÁSZF rendelkezéseiben adott árfolyamkockázati tájékoztatása megfelel a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatában összefoglalóan meghatározott szempontrendszernek. Az árfolyamkockázat fennállása, annak a fogyasztóra háruló terhe és annak következményei a szerződés gondos átolvasása és értelmezése mellett a felperesek számára érthető és világos kellett, hogy legyen. Rámutatott, hogy a Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozat tárgyává tett árfolyamkockázati tájékoztatás szövegezésében nem azonos a felperesek részére a perbeli kölcsönszerződésben adott tájékoztatással.

[16] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a keresetet elutasító ítéleti rendelkezést és az I- II. rendű felperesek perköltségben marasztalását mellőzte és megállapította, hogy az I- II. rendű felperesek és az alperes között 2008. október 29-én létrejött kölcsönszerződés érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása és a perköltségviselés körében az elsőfokú bíróságot az eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[17] A jogerős közbenső ítélet indokai szerint az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét megsértette, amikor nem adta indokát annak, hogy jogkérdésben miért tért el a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. jogegységi hatályú határozata [29] bekezdésében vizsgált, a Kúria Gfv.I.30.262/2020/20. számú határozata jogkérdésben kifejtett álláspontjától.

[18] Kiemelte, hogy az alperes a fellebbezési ellenkérelmében a kockázatfeltáró nyilatkozatban adott tájékoztatás egyezőségét maga sem vitatta, ugyanakkor az Ingatlan ÁSZF 4.4. pontja mellett, az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontjában adott tájékoztatásra utalt olyanként, amelyet a Kúria a Gfv.30.262/2020/20. számú végzése alapjául szolgáló árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelősége vizsgálata során nem vett figyelembe. Az Ingatlan ÁSZF 4.4. pontjában írt tájékoztatással egyező szövegezésű tájékoztatásra került sor az Ingatlan ÁSZF 4.4. pontjának – előbbi – azon tartalmát vizsgálata tárgyává tette, hogy a [Bankkal] szerződők tudomásul veszik, hogy a kölcsön igénybevételével együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik és az árfolyamok kedvezőtlen változása esetében a [Bank] a kölcsöntartozást forintra válthatja, az ott vizsgált és a perbeli árfolyamkockázati tájékoztatás eltérése, illetve azonosságának hiánya megállapításra nem kerülhetett (volna). A másodfokú bíróság osztotta a felpereseknek azt az álláspontját, hogy a Kúria Jpe.I.60.015/2021. számú eljárásában vizsgált – előbbi – árfolyamkockázati tájékoztatástól a perbeli tájékoztatás nem tartalmaz olyan eltérést sem alaki, sem tartalmi szempontból, ami indokát adná annak, hogy a Kúria eljárásában a tájékoztatás elégtelensége miatti tisztességtelenségről és annak eredményeképpen a szerződés érvénytelenségéről kialakított jogi állásponttól a bíróság a perben eltérjen.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[19] A jogerős közbenső ítélettel szemben az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[20] Megsértett jogszabályhelyként a régi Ptk. 209. § (1)-(2) bekezdését, 209/A. § (2) bekezdését, régi Hpt. 203. § (4) bekezdését és (5) bekezdés a) pontját jelölte meg.

[21] Kifejtette, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezések a (deviza alapú) szerződés elsődleges tárgyának, azaz a főszolgáltatásának (a visszafizetendő devizában nyilvántartott kölcsön összege) és annak alapvetéseit határozzák meg. A szerződés fő szolgáltatását érintő tisztességtelenségre vonatkozó EU-jogi (és magyar) dogmatika alapján megállapítható, hogy önmagában az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses kikötés tisztességtelensége az általános szabályok szerint nem vizsgálható, illetve nem állapítható meg. A tisztességtelenség megállapíthatóságához szükséges a világosság és érthetőség (átláthatóság) hiánya, [újabban C-621/17 EUB] és a jóhiszeműség követelményével ellentétben a fogyasztó kárára kimutatható „jelentős egyenlőtlenség” [Irányelv 3. cikk (1) és EUB C-415/11]. A Kúria elvi jelentőségű iránymutatásai (6/2013 PJE, 2/2014 PJE határozatok, Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat) alapján az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás akkor világos és érthető, ha vagy kifejezetten tartalmazza, hogy az árfolyam kedvezőtlen változásának nincsen felső határa, vagy ilyen expressis verbis információ hiányában az olyan tartalmú tájékoztatás, amely alapján az átlagosan tájékozott fogyasztó számára egyértelmű, hogy árfolyamkockázat azaz árfolyam változás reálisan felmerülhet, az számára kedvezőtlen irányú is lehet. és hatása a fogyasztóra nézve gazdaságilag akár jelentőssé válhat.

[22] A Kölcsönszerződést megelőzően a felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat önmagában és az Ingatlan ÁSZF 4.4 és 8.6. és a Lakossági ÁSZF 10.1.1. pontja rendelkezéseivel kiegészítve is megfelel a magyar fogyasztóvédelmi jogi szabályozásnak, az annak alapját képező uniós jognak és az e joganyagokat értelmező, a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában lefektetett elvi követelményeknek, mind alaki, mind tartalmi szempontból.

[23] E körben hangsúlyozta, hogy az alperes Kockázatfeltáró Nyilatkozatban, valamint Ingatlan és Lakossági ÁSZF-ben nyújtott árfolyamkockázati tájékoztatásban a „Törlesztőrészletek mértékének változása” pontban megfogalmazott figyelemfelhívás a közérthető, laikusok számára is egyértelmű megfogalmazás mellett a „gyakrabban” és nagyobb mértékben” szavak kifejezések félreérthetetlen jelentésére tekintettel is tartalmazza a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában elvárt tartalmat, azaz az akár jelentős mértékű, fogyasztóra kedvezőtlen gazdasági következményekkel járó törlesztőrészlet-növekedést. A fogyasztók megértését segítő az az átlagosan tájékozott fogyasztók által is jól ismert pénzügyi termékkel, a forintkölcsönrel össze is hasonlítja és fiktív példával is szemlélteti. Az adott tájékoztatás együttes tartalma alapján tehát a felperesek számára a kölcsönszerződés alapján esedékessé váló fizetési kötelezettségük jelentős megnövekedésének a lehetősége felismerhető és értékelhető volt. Kiemelte továbbá, hogy a forint jelentős leértékelődésének a reális lehetőségére vonatkozó tájékoztatást nem rontja le az, hogy a Kockázatfeltáró Nyilatkozat nem kizárólag a forint gyengülésére, hanem a forint esetleges erősödésének a lehetőségét is magában hordozó árfolyamingadozásra utal.

[24] Az alperes szerint a Kockázatteltáró Nyilatkozat mellett az Ingatlan ÁSZF 4.4. és 8.6. pontjai is kifejezetten az árfolyamváltozás akár jelentős mértékére, és ennek a fogyasztóra gyakorolt kiemelkedően terhes gazdasági hatására hívják fel a figyelmet. Eszerint az árfolyamok kedvezőtlen változása akár olyan jelentős is lehet, hogy a kölcsöntörlesztésre rendelkezésre álló jövedelmük, vagyoni eszközeik többé már nem lesznek elégségesek a megnövekvő havi törlesztőrészek megfizetésére, vagyis az árfolyamváltozásban rejlő kockázat olyan súlyos is lehet, hogy az a teljes pénzügyi ellehetetlenülésüket is előidézhetheti. Ez a figyelemfelhívó jellegében még súlyosabb figyelmeztetés, mint a jelentős törlesztőrészlet-változás lehetőségéről adott tájékoztatás.

[25] Utalt arra is, hogy kölcsöntörlesztési képesség veszélybe kerülésére vonatkozó tájékoztatás közvetlenül az árfolyamkockázat teljes mértékben történő viselésének a tudomásulvételét tartalmazó felperesi szerződéses nyilatkozatot követően került elhelyezésre. Ezen szerkezeti elhelyezés alapján a felperesek egyértelműen összekapcsolhatták az árfolyamkockázatot a kölcsöntörlesztési képességük veszélybe kerülésével, és ezáltal felismerhették és értékelhették annak kiemelkedően súlyos gazdasági következményeit.

[26] Hivatkozott az alperes arra is, hogy a Kúria Gfv.30.123/2021/7. sz. eseti döntésében az alperesi jogelőd hasonló tartalmú árfolyamkockázati tájékoztatását megfelelőnek, tisztességesnek ítélte. Az alperesi jogelőd árfolyamkockázati tájékoztatásához képest az alperes jelen perbeli tájékoztatása a devizakölcsönök esetében jelentkező gyakoribb és nagyobb mértékű törlesztőrészletváltozásra hívja fel a fogyasztók figyelmét. A Kockázatteltáró Nyilatkozatban a „gyakrabban” szó használata arra utal, hogy a deviza alapú kölcsönök törlesztőrészei nem csak alkalmanként változhatnak, hanem ezek a változások rendszerszerűen és előre nem kiszámítható módon bekövetkehetnek. Ez növeli a kockázat érzékeltetését, hiszen a fogyasztó számára világossá válik, hogy a törlesztés nem stabil, hanem változékonyabb, mint a forint alapú kölcsönök esetében. A „nagyobb mértékben” kifejezés pedig világosan, félreérthetetlenül utal arra, hogy a törlesztőrészek változása az átlagosnál nagyobb, tehát jelentős lehet. Az ezt követő példamondat bemutatja a törlesztőrészek változásának a mechanizmusát forint gyengülésén, erősödésén, és a kamatok változásán keresztül. A jelen perben vizsgált Kockázatteltáró Nyilatkozat mindezt kiegészíti egyfelől a devizakamatok változásának a törlesztőrészletre gyakorolt hatásával, másfelől az Ingatlan ÁSZF-ben rögzített kölcsöntörlesztési képesség veszélybe kerülésére történő figyelemfelhívással, és a kiegészítő biztosítékok nyújtásának szükségessé válásával.

[27] Az alperes hivatkozott arra, hogy a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. és Gfv.30.262/2020/20. számú határozataiban – az eltérő perbeli érvelések okán – nem vizsgált indokok mentén az alperes árfolyamkockázati tájékoztatása az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) és a Kúria legfrissebb gyakorlata alapján is megfelel a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményének.

[28] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős közbenső ítélet hatályában való fenntartását kérték utalva annak helyes indokaira. Álláspontjuk szerint a Kúria Jpe.60.015/2021/15. határozatának [29] bekezdésében az alperes kockázatteltáró nyilatkozatával teljesen szövegazonos kockázatteltáró nyilatkozatról mondta ki, hogy az tisztességtelen. Ezt alátámasztják a Kúria Jpe.60.021/2021/17. számú határozatában foglaltak is.

A Kúria döntése és jogi indokai

[29] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[30] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem egy, kérelemhez kötött és eljárási szabályok által szabályozott rendkívüli jogorvoslati eljárás. Tárgya a jogerős ítélet, amelynek felülvizsgálatát a Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálati kérelem tehát a jogerős ítélet anyagi és/vagy eljárásjogi hibájának az orvoslására szolgál, a jogerő áttörésének olyan kivételes eszköze, amelyre csak törvényben meghatározott esetekben és feltételek fennállása esetén van mód.

[31] A jogerős ítélet felülbírálatának korlátait a felülvizsgálati kérelem és ha van ilyen, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem határozza meg: a Kúria az előadott kérelemhez, a megjelölt jogszabálysértésekhez és annak indokaihoz is kötve van [Pp. 423. § (1) bekezdés]. Az így meghatározott felülvizsgálati keretek között eljárva, a felülvizsgálat eredményeként a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős közbenső ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okokból nem jogszabálysértő. Az árfolyamkockázatot korlátlanul az adósokra telepítő feltételek tisztességtelensége tekintetében a Kúria egyetértett a másodfokú bíróság döntésével és annak indokaival is. A felülvizsgálati kérelem tartalmára tekintettel azt csak a következőkkel egészíti ki.

[32] A Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat elvi tartalma [34] bekezdés alapján a 2/2014 PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

[33] Az alperes által a perbelivel azonos szövegű árfolyamkockázati tájékoztatása ezen elveknek való megfelelése körében a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat meghozatalát követően már hozott a Kúria határozatot (Kúria Gfv.30.522/2021/4.). Majd a Kúria a Gfv.30.339/2023/5. számú határozatában az e határozatban kifejtetteket a kölcsönszerződésben, az Ingatlan és a Lakossági ÁSZF alperes által jelen eljárásban is hivatkozott pontjaiban, valamint a Kockázatfeltáró Nyilatkozatban foglaltak együttes értelmezése mellett is fenntartva, ismételten kimondta, hogy az alperes árfolyamkockázati tájékoztatása a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat elvi tartalmában meghatározott értelmezéssel kiegészülve alkalmazott 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerinti elvárást nem elégíti ki.

[34] A Kúria e határozatban is ismertetett egyértelmű joggyakorlata szerint nem felel meg a tisztességes tájékoztatás követelményének az, ha a szerződés különböző rendelkezéseiből csak kikövetkeztethető az árfolyamkockázat fogyasztóra gyakorolt gazdasági következménye (Gfv.VI.30.480/2021/5., Gfv.VI.30.074/2020/6., Gfv.VI.30.330/2020/8.). Abból, hogy a bank abban az esetben, ha úgy ítéli meg, hogy az árfolyamok kedvezőtlen változása veszélyezteti az adós törlesztési képességét, saját döntése alapján a kölcsönt forintba konvertálhatja, illetve a Lakossági ÁSZF szerint (itt már az árfolyamváltozásra utalás nélkül) kérheti a biztosíték kiegészítését olyan mértékben, amelyet a fennálló vagy a jövőben esetleg keletkező követelése megtérülésének fedezetül alkalmasnak ítél, ugyan lehet az árfolyamkockázat fogyasztóra gyakorolt gazdasági következményére következtetni, de olyan érthető és világos tájékoztatásnak (közlésnek) nem tekinthető, amely alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit.

[35] A Kúria e határozatában azt is megállapította, hogy az Ingatlan ÁSZF alperes által jelen perben is hivatkozott pontjai viszonylag nagy terjedelmű általános szerződési feltétek rendelkezései között, kiemelés nélkül szerepelnek olyan fejezetcímek alatt, amelyek semmilyen módon nem utalnak arra, hogy a kölcsönszerződés kockázatára vonatkoznának. Az átláthatóság szempontjából jogos elvárás, hogy a tájékoztatás a szerkesztését tekintve is legyen figyelemfelhívó, az ne eltérő tartalmú szöveggörnyezetbe ágyazva szerepeljen, amelyet a fogyasztónak kell fellelnie és összekapcsolnia az egyéb rendelkezésekben, illetve más okiratokban nyújtott egyéb információkkal.

[36] A Kúria a Gfv.30.339/2023/5. számú határozata szerinti azon megállapítástól, amely szerint az alperes átlátható módon nem hívta fel a fogyasztók figyelmét arra, hogy az árfolyam kedvezőtlen változása akár jelentős is lehet, és annak esetleges bekövetkezése a gazdasági helyzetüket súlyosan megnehezítheti, nem kívánt jelen ügyben eltérni. Az alperes ugyanis sem az ellenkérelmében, sem a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontokra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést. Erre az alperes által hivatkozott, Kúria Gfv.30.123/2021/7. számú határozat sem nyújtott alapot, ugyanis az abban a perben vizsgált, az Bank által nyújtott tájékoztatás a jelen perben vizsgált tájékoztatáshoz képest eltérő tartamú volt, az – szemben az alperes tájékoztatásával – tartalmazta, hogy az esetlegesen, hirtelen bekövetkező nagyobb mértékű árfolyamváltozás miatt a törlesztőrészlet megnövekedhet.

[37] Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a Jpe.I.60.015/2021/15. és a Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozatokban egyaránt hivatkozott Gfv.30.262/2020/20. számú határozatban vizsgálat árfolyamkockázati tájékoztató és szerződéses kikötések lényegében azonos tartalmúak voltak a jelen per tárgyát képező tájékoztatással.

[38] Mindezekre figyelemmel jogszabálysértés nélkül állapította meg közbenső ítéletében a másodfokú bíróság, hogy az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás nem világos, nem érthető, amelynek következtében tisztességtelen az árfolyamkockázatot a felperesi fogyasztókra telepítő szerződéses rendelkezés. A jogerős közbenső ítélet nem sérti az alperes által felhívott anyagi jogi rendelkezéseket.

[39] A Kúria a kifejtettek alapján a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mert az megfelelt a felülvizsgálat tárgyává tett jogszabályi rendelkezéseknek.

[40] A Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. §-a folytán alkalmazott Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles megfizetni a felperesek jogi képviselével felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) bekezdése alapján számított ügyvédi munkadíjból álló költségét.

[41] A Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

[42] A határozat elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

A határozat elvi tartalma

Akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

Záró rész

Budapest, 2025. február 12.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Csesznok Judit Anna s.k. előadó bíró, dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, dr. Suba Ildikó s.k. bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző